

Ne pustimo se žaliti!

Te dni je bila v Trstu medparlamentarna komisija, ki ima nalogo, da prouči vsebino vladnih odlokov za izvajanje osimske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Odloki se tičejo zlasti gospodarske vsebine omenjene mednarodne pogodbe, med drugim vprašanja ustanovitve proste industrijske cone na tržaškem Krasu, vzdolž državne meje. Komisija je na tržaški prefekturi sprejela tržaškega župana in odbor- nika, predsednika tržaške pokrajine in druge pokrajinske predstavnike, zastopnike goriške občine in pokrajine, predsednika tržaške pri- staniške ustanove, zastopnike sindikatov, župa- ne vseh manjših občin na Tržaškem, predstavnike Slovenske kulturno - gospodarske zveze ter predstavnike političnih strank. Na sedežu deželne uprave pa je imela razgovore z dežel- nimi predstavniki.

Znano je namreč, da bo 2. oktobra potekel rok, v katerem mora vlada na osnovi poobla- stila, ki ga je prejela od parlamenta, izdati ustrezne odloke za izvajanje osimske pogodbe. Prejšnji teden je o vsebini teh odlokov raz- pravljala tudi posebna komisija v okviru de- želne uprave. V tej zvezi nas zanima zlasti stališče, ki ga je ta komisija zavzela do odlo- ka, kateri govori o zaščiti slovenske narodnost- ne skupnosti. Povsem pravilno je komisija z večino glasov ugotovila, da je ta odlok po- manjkljiv in ga mora zato vlada spremeniti, pri čemer mora upoštevati resolucije, ki jih je odobril parlament in ki govorijo o globalni za- štiti slovenske narodnostne skupnosti v celotni deželi Furlaniji - Julijski krajini in ne samo na Tržaškem.

Prepričani smo zato, da so slovenski pred- stavniki tudi članom medparlamentarne komi- sije obrazložili, kako slovenska manjšina v Ita- liji odločno odklanja vsako diskriminacijo in zahteva, naj se spoštujeta črka in duh osimske pogodbe, ki predvideva najvišjo možno zaščito za vso slovensko manjšino in ne samo za Slovence na Tržaškem, o katerih je bil govor v posebnem statutu Londonskega sporazuma iz leta 1954.

Ob prihodu medparlamentarne komisije v Trst je Lista za Trst ob sodelovanju radikalcev in misovske mladinske organizacije sklicala ta- ko imenovano »tiho množično zborovanje« na trgu Unità, se pravi pred tržaško prefekturo z očitnim namenom, da bi mobilizirala tržaške Italijane, ki naj bi dali duška svojemu naspro- tovanju izvajanju osimske pogodbe. Ugotoviti pa je treba, da se ta pobuda ni povsem po- sprečila, saj se na trgu Unità ni zbrala tolikšna množica, kot so pričakovali predstavniki Liste za Trst. To je morda dokaz, da začenjajo vsaj nekateri volivci spoznavati pravo vsebino pro- grama Liste za Trst. Organizatorji torkove ma-

(dalje na 3. strani)

OB 30-LETNICI "NAŠEGA TEDNIKA"

DOKAZ PRISOTNOSTI IN ŽIVLJENJSKOSTI

30-letnica izhajanja »Našega tednika«, gla- sila Narodnega sveta koroških Slovencev, je prav gotovo pomemben dogodek v zgodovini slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Narodni svet in uredništvo lista sta obletnico dostojno in slovesno proslavila, tako da je proslava potekala ne samo v znamenju prisotnosti in življenjskosti našega ljudstva na Koroškem, temveč tudi in predvsem v zna- menju odločne volje, da se s še večjo vztraj- nostjo nadaljuje boj za priznanje najosnovnej- ših narodnih, socialnih in kulturnih pravic manjšine.

Najprej je treba omeniti, da je v četrtek, 7. t.m., izšla slavnostna številka »Našega ted- nika«, ki obsega kar 100 strani. Ta številka je in bo prav gotovo še vzbudila pozornost šte- vilnih bralcev tako na Koroškem kot v Slo- veniji in tudi v Italiji zaradi svoje zares pe- stre in zanimive vsebine. Dragocena je pred- vsem za tistega, ki se hoče natančneje sezna- niti z razmerami na Koroškem in s stvarnost- jo, ki je časnikarji in publicisti navadno ne omenjajo. V zvezi z vsebino naj opozorimo predvsem na razgovor z dr. Joškom Tischler- jem, ustanoviteljem Narodnega sveta koroških Slovencev in bivšim ravnateljem slovenske gimnazije v Celovcu, ki je prav gotovo ena najmarkantnejših osebnosti na Koroškem. Ne- katera njegova izvajanja so naravnost zgodo- vinske važnosti in bi bilo prav, da bi jih av-

tor še podrobneje razvil. Za poznavanje stališč v odnosih med matično Slovenijo, oziroma Ju- goslavijo in med Slovenci, ki živijo izven dr- žavnih meja, je zelo pomemben intervju s predsednikom Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Mitjo Ribičičem. Razgovor je ponatisnilo tudi ljubljansko »Delo«. Slav- nostna številka objavlja reportaže iz vseh ob- čin v Sloveniji, iz vseh občin na dvojezičnem

(dalje na 2. strani)

Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc in glavni urednik »Našega tednika« prof. Jože Wakounig izročata pri- znanje župniku iz Ukev g. Mariu Gariupu na slav- nostni seji v hotelu Korotan v Sekiri ob Vrbskem jezeru.

Sindikati nimaja pravega zaupanja v Pandolfijev načrt

V torek popoldne je bil dolgo pričakovani sestanek med ministrskim predsednikom Andreottijem in voditelji sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL, ki so mu izročili odgovor sindikatov na vladni osnutek triletnega gospo- darskega načrta, kot ga je sestavil zakladni mi- nister Pandolfi. Sindikalni dokument obsega 22 tipkanih strani in je bil napisan v zadnjem hi- pu, ker so skoro vse do sestanka z vlado tra- jale polemike med posameznimi sindikalnimi zvezami in v njih samih glede odgovora, ki bi ga bilo treba dati vladi.

Dokument je tako v bistvu nekoliko neja- sen in zapleten. Iz njega se da razbrati, da se sicer sindikati ne upirajo nuji zdravljenja gos- podarske krize z večjo produktivnostjo in po- večanjem izvoza, s sorazmernim nižanjem cene dela, da bi prišlo do denarne stabilizacije in zavrtja inflacije, in da so pripravljene dopri-

našati k tem ciljem. Vendar pa zahtevajo večja in predvsem točnejša jamstva glede pametne, smotrne uporabe investicij, glede zagotovitve novih delovnih mest, glede pomoči pri gos- podarskem in socialnem razvoju italijanskega juga, glede varčevanja pri javnih izdatkih in se- veda glede ohranitve življenjske ravni delav- stva. Iz njihovega dokumenta je čutiti še do- ločeno nezaupanje v resnost in učinkovitost vladnih namenov gospodarskega zdravljenja. Andreotti pa jim je v uvodnih besedah se- stanka skušal dopovedati, da je nujno, da si Italija z delovno resnobo in vnemo ter s pa- metnim gospodarstvom spet pridobi mednarod- no zaupanje.

V bližnji prihodnosti se bodo sindikalni predstavniki sestali še s posameznimi gos- podarskimi ministri, da bi dobili od njih zahte- vana pojasnila in jamstva.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 17. septembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Nediški zvon; 10.15 Vedri zvoki; 10.30 Obišče-mo Jazbine; 11.00 Poročila; 11.05 Mladinski oder: »Hči Črnega gusarja«; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Oprostite...; 13.20 Poslušajmo spet; 14.00 Poročila; 15.00 Nedelj-sko popoldne: Lahka glasba; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 18. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro, vmes Poletna beleznica; 8.00 No-vice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Lahka glasba; 9.30 Tone Penko: živalstvo Jadranskega morja; 9.45 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Gugalnica; 11.00 Naš gorski svet (Peter Suhadole); 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Poslušali boste; 13.00 Poročila; 13.15 Pa se sliš; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Spoznavajmo gobe (M. Čebulec); 14.20 Koncerti »live«; 15.30 Poročila; 15.35 Uspešnice (Barbara Lapornik); 16.30 Jazz; 17.00 Poročila; 17.05 Orkester »Jacopo Tomadini«; 17.25 Glasbena panorama; 18.00 Poročila; 18.05 Po stopinjah J.V. Valvasorja; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 19. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro, vmes Poletna beleznica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Veliki orkestri; 9.30 Vinko Beličič: Prelistavanje poldavnine; 9.40 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Gugalnica; 11.00 Beno Župančič: »Pogreb«; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladi na počitnicah; 14.20 Glasba; 15.30 Poročila; 15.35 Napotki za diskoteko; 16.30 Otroci, ali veste, da...; 17.00 Poročila; 17.05 150. obletnica Schubertove smrti (Magda Bizjak); 18.00 Poročila; 18.05 Zgodovina slovenskega gledališča; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 20. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro, vmes Poletna beleznica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Folklor; 9.30 Roža mogota (Irena Žerjal); 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Gugalnica; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Najboljše zdravilo - smeh; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladi na počitnicah; 14.20 Prijeten popoldan (Majda Košuta); 15.30 Poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Poročila; 17.05 Antonin Dvořák: Suita za orkester; 17.30-19.00 »Marjina avantura«, drama, napisal Italo Svevo, prevedel Vinko Beličič; 18.00 Poročila; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 21. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Včeraj in danes; 9.30 Govorimo o manjšinah (Ivo Jevnikar); 9.40 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Gugalnica; 11.00 Ženski liki v romanu (Zora Tavčar); 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 S pevskih revij; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladi na počitnicah; 14.20 Mladi in glasba (Bogdan Kralj); 15.30 Poročila; 15.35 Plošče za najstnike; 16.30 Knjiga pravljic; 17.00 Poročila; 17.05 Slavko Osterc: Suita za orkester; 17.25 Glasbena pano-rama; 18.00 Poročila; 18.05 Slovenska politična in socialna misel; 18.25 Operna glasba; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 22. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Vam ugaja jazz?; 9.30 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Gugalnica; 11.00 Misterij žene; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Z naših festivalov; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovsko tekmovanje »C. Seghizzi«; 13.35 Melodije; 14.00 No-vice; 14.10 Mladi pisci; 14.20 Resno, a ne preresno; 15.30 Poročila; 15.35 Izbor novih plošč; 16.30 Na počitnicah; 17.00 Poročila; 17.05 Poročila; 17.05 300-letnica Vivaldijevega rojstva (Magda Bizjak); 17.30 Glasbena panorama; 18.00 Poročila; 18.05 Filmska umetnost; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 23. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Z vseh koncev; 9.30 Horoskop; 9.45 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.30 Kulturno pismo; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Tekmovanje »Seghizzi«; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladi na počitnicah; 14.20 Kje so tiste stezice (Rossana Purger); 15.30 Poročila; 15.35 Glasba; 16.30 Mojstri jazz; 17.00 Poročila; 17.05 Slavni orkestri; 17.30-18.45 »Vitez Erazem Predjamski«, radijska drama, napisala Tončka Čuk, režija Stana Kopitar; 18.00 Poročila; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Dokaz prisotnosti in življenjskosti

(nadaljevanje s 1. strani)

ozemlju Koroške ter iz slovenskih občin na Madžarskem in v Furlaniji - Julijski krajini. Številka je seveda bogato ilustrirana.

Pomembni jubilej »Našega tednika« je Narodni svet proslavil v soboto, 9. t. m., s slavnostno sejo svojega predsedstva, ki je bila v hotelu Korotan v Sekiri ob Vrbskem jezeru. Predsednik dr. Matevž Grilc je ob tej priložnosti v daljšem govoru orisal trenutni politični položaj na Koroškem, pri čemer je zlasti opozoril na potrebo po ustanovitvi slovenskih otroških vrtcev, na pomen dvojezičnega šolstva ter na gospodarske razmere, v katerih živi slovenska narodnostna skupnost. V tej zvezi je dejal, da so Slovenci na Koroškem bili do zdaj povečini delojemalci in zato odvisni

Udeleženci »Praznika Našega tednika« v velikem šotoru v Globasnici. Na sliki je med drugim opaziti pokrajinsko svetovalko Slovenske skupnosti v Gorici Marijo Ferletič, ki je bila v delegaciji SSK iz Furlanije - Julijske krajine.

od nemških gospodarjev. To stanje pa je najbolj vplivalo na asimilacijo. V sedanjih razmerah obstajajo možnosti — je dejal govornik — za gospodarsko sodelovanje med Koroško in Slovenijo oziroma Jugoslavijo, kar bi bilo treba uresničiti ne samo v korist slovenske manjšine, temveč celotnega prebivalstva na Koroškem. Svoj govor je dr. Grilc zaključil z optimistično noto, pri čemer je zlasti opozoril, kako je mednarodni položaj ugoden za narodne manjšine, ki se tudi v Evropi prebujajo in se jim postopno priznavajo pravice. Zato morajo tudi koroški Slovenci vzdržati, kajti prej ali slej bo tudi njihov boj kronan z uspehom.

Na predlog glavnega urednika »Našega tednika« prof. Jožeta Wakouniga je predsedstvo Narodnega sveta sklenilo podeliti ob 30-letnici lista posebna priznanja nekaterim kulturnim in političnim delavcem s Koroškega, iz Slovenije in iz Furlanije - Julijske krajine za njihove posebne zasluge za obstoj in razvoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Tako so med drugim prejeli priznanja dr. Joško Tischler, pesnica Milka Hartman, župnik Vavti in drugi kulturni in politični delavci s Koroškega, bivši jugoslovanski konzul v Celovcu ter sedanjí predsednik komisije za mednarodna vprašanja v Skupščini SR Slovenije Bojan Lubej, župnik Mario Gariup iz Ukev v Kanalski dolini ter naš urednik dr. Drago Legiša. Priznanje so prejeli tudi trije nemški govoreči Avstrijci, in sicer dr. Robert Saxer, profesor na univerzi v Celovcu, dr. Kurt Skal-

nik, bivši glavni urednik dunajske revije »Die Furche« in sedanjí osebni tajnik predsednika avstrijske republike ter vodja tiskovnega oddelka pri predsedstvu republike, ter Ulrich Trinks, vodja evangeličanske akademije na Dunaju.

Poleg slavljencev so se slavnostne seje kot gostje udeležili jugoslovanski konzul v Celovcu Župančič, predsednik komisije za narodnostna in manjšinska vprašanja pri SZDL Slovenije Jože Hartman ter predstavniki tiska s Koroškega, iz Slovenije in iz Furlanije - Julijske krajine.

V nedeljo pa je bil Praznik »Našega tednika« v Globasnici v Podjuni. Slavje je potekalo v velikem šotoru, ki so ga postavili ob znani restavraciji pri Šoštarju. Na prireditvi, ki se je začela že dopoldne, so sodelovali številni pevski zbori, ansambli in godbe na pihala s Koroškega, iz Slovenije, Hrvaške in iz Furlanije - Julijske krajine. Popoldne je udeležencem spregovoril predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc, ki je v glavnem še podrobneje razvil misli, katere je nanizal na slavnostni seji predsedstva v soboto v Sekiri. Njegova izvajanja so poslušalci večkrat prekinili z aplavzi. Iz Furlanije - Julijske krajine je za to priložnost prišla delegacija Slovenske skupnosti, ki jo je vodil predsednik pokrajinskega odbora za Goriško Marjan Terpin in ki je bila deležna velike pozornosti tako gostiteljev kot udeležencev praznika. Kdor se je prvič udeležil kake množične prireditve na Koroškem, je bil gotovo presenečen, s kakšnim navdušenjem in ponosom so prihajali naši bratje na to svojo manifestacijo, ki je bila seveda brezhibno pripravljena, za kar je treba organizatorjem še posebej čestitati.

Iz naše dežele sta na prireditvi sodelovala ansambla TAIMS z Opčin in moški pevski zbor »Igo Gruden« iz Nabežine. Njun nastop so udeleženci spremljali z velikim navdušenjem. Prireditev je med drugim gotovo pripomogla, da so se še bolj okrepile vezi med koroškimi Slovenci in Slovenci v Italiji ter seveda v Sloveniji.

Narodnemu svetu koroških Slovencev in uredništvu »Našega tednika« ob tem pomembnem in častitljivem jubileju ponovno iskreno čestita Novi list, ki bo tudi v prihodnosti pozorno spremljal dogajanje na Koroškem in s tem prispeval vsaj svoj skromni delež v boju za obstanek in razvoj tamkajšnje slovenske narodne skupnosti.

—o—

SKRIVNOSTNA SMRT BOLGARSKEGA DISIDENTA MARKOVA

Žena bolgarskega disidenta Markova, ki so ga pred dnevi ubili v londonskem središču z zastrupljeno ostro konico dežnika, nima dvomov, komu pripisati odgovornost za zločin. Markova so ubili, pravi, zaradi kritičnih pripomb na račun sofijskega režima, ki jih je posredoval britanski radijski postaji BBC. Od leta 1969, ko smo zbežali iz Bolgarije — je dodala Anabel Markov — je moj mož živel v stalnem strahu. Markov je bil namreč osebni prijatelj bolgarskega predsednika Živkova in je torej dobro poznal številne državne tajnosti. Njegov beg je tedaj vzbudil pravo senzacijo v Bolgariji.

Zadregre zaradi teroristov

V sredo so tiskovne agencije objavile novice, da je nemška vlada sklenila, da ne ugotovi jugoslovanski zahtevi po izročitvi več hrvaških emigrantov, obtoženih teroristične dejavnosti bodisi na jugoslovanskem ozemlju bodisi proti jugoslovanskim konzularnim predstavnikom v Nemčiji, v zameno za štiri nemške teroriste zloglasne teroristične tolpe Baader-Meinhoff, ki jih je prišla in zaprla jugoslovanska policija v Zagrebu. O tem so poročale svoj čas vse svetovne agencije z največjim poudarkom kot o senzaciji v boju proti mednarodnemu terorizmu.

Nemška vlada se je zdaj pri svojem sklepu ravnala delno po razsodbi vrhovnega sodišča, ki je razsodilo, da jugoslovanske zahteve po izročitvi teroristov razen Stjepana Bilandžića niso dovolj utemeljene. Kar zadeva tega zadnjega, je sicer priznalo utemeljenost jugoslovanske zahteve po izročitvi, vendar pa teče proti Bilandžiću proces zaradi istih terorističnih dejanj tudi v Nemčiji in po nemških zakonih ter v smislu nemško-jugoslovanske pogodbe o izročitvah to onemogoča njegovo izročitev. Nekateri pa menijo, da se je nemška vlada vdala pritisku tiska in da je k njenemu sklepu pripo-

ZA PRAVICE

SEVERNOAMERIŠKIH INDIJANCEV

V Washingtonu je prišlo zadnji čas do demonstracije Indijancev in njihovih belopolnih prijateljev, med katerimi je tudi slavni filmski igralec Yul Brynner, ker so neki nazadnjaški in očitno izzivalni senatorji vložili v kongresu osnutku zakona, po katerem naj bi odvzeli Indijancem rezervate in jih prepustili asimilaciji. Rezervatov se hočejo polastiti namreč razne interesne skupine, ki bi rade v njih vrtale za petrolejem ali drugače izkoriščala tista ozemlja v svoje koristljive namene.

Sicer ni veliko verjetnosti, da bi dobil tisti zakonski predlog v kongresu večino, menijo ameriški listi, vendar je to vznemirilo Indijance in jih pognalo v protestni pohod preko vseh Združenih držav do Washingtona, kjer so se z Yulom Brynnerjem vred utaborili pred Belo hišo. »Ameriška vlada je prelomila toliko pogodb z indijanskimi plemeni«, pravijo. »Zdaj pa naj bi nam napravila na pritisk teh pohlepkih in nazadnjaških krogov še to veliko in usodno krivico. Rajši izkopljemo spet bojno sekuro!«.

Mogoče bi jo res, iz obupa, čeprav jim seveda ne bi veliko pomagala. Vendar pa imajo v svetu in tudi v Združenih državah samih danes Indijanci veliko več prijateljev in zaveznikov, kakor so jih imeli nekadaj.

mogel tudi »trik« Bilandžićevega zagovornika, ki je v imenu svojega klienta nalašč »priznal« nekatera kazniva dejanja, ki jih je ta baje zagrešil na nemškem ozemlju, da ga je spravil na ta način v pristojnost nemške justice in ga obvaroval pred izročitvijo, kjer bi čakala Bilandžića glede na obtožbe z jugoslovanske strani gotovo huda kazen. Dolžijo ga namreč, da je organiziral teroristične bombne atentate v Jugoslaviji.

Zadeva s to zamenjavo teroristov med Nemčijo in Jugoslavijo je vzbujala več tednov, kot

že omenjeno, veliko pozornost v mednarodnem tisku in posebno v nemški javnosti in političnih krogih, kajti nemški vladi in policiji je veliko do tega, da bi dobila v roke štiri nemške teroriste, ki so zaprti v Zagrebu, in zato se je pričakovalo, da bo ustregla jugoslovanski zahtevi, zlasti še po nedavnem obisku Willyja Brandta v Jugoslaviji, kjer so govorili tudi o pobijanju terorizma. Odklonitev zahteve po Bilandžićevi izročitvi bo imela gotovo neugoden odmev pri jugoslovanski vladi. Vprašanje je zdaj, kaj bo ta storila s štirimi nemškimi teroristi. Izročila jih po vsem tem gotovo ne bo, obsoditi pa jih tudi ne more, če niso ničesar zakrivil v Jugoslaviji. V zadregi bi se znašla tudi, če bi jih morala izpustiti.

Maov kult v zatonu

Iz izjav sedanjih kitajskih državnih in zlasti seveda iz Huovih in iz pisanja kitajskih listov ter poročil drugih obveščevalnih sredstev, pa tudi iz vsega tona sedanjega življenja in dogajanja na Kitajskem dobivajo zahodni opazovalci vtis, da je kult pokojnega Mao Tse Tunga v zatonu. Kitajska glasila ga še vedno hvalijo in priznavajo njegove zasluge, vendar pa odkrito pišejo, da je bil tudi on človek kot vsi drugi, in da je delal tudi napake kot vsi politiki. Dokler je bil Mao živ in še nekaj časa po njegovi smrti se seveda ni smelo kakih njegovih napak niti omeniti. Veljal je za nezmotljivega in častili so ga skoraj po božje. Vsem je še v spominu naravnost smešni kult njegove osebe (smešen seveda za zahodne pojme), ko se jim je zdelo občudovanja vredno takorekoč vse, kar je storil in rekel, tudi če je šlo za najbolj banalne, vsakdanje stvari. O tem je krožilo po svetu veliko zgodb, npr. kako so z Maovimi izreki zdravili bolezni ali ko je nekoliko zaplaval po reki, nakar so napravili iz tega cel nadčloveški podvig plavanja na dolgo progo po reki, ki ga ne bi zmoželi niti svetovni rekorder, in vsa Kitajska je čofotala v rekah in se poskušala s plavanjem na daljavo.

Novi voditelji hočejo, kot je videti, napraviti konec tem naravnost smešnim nesmislim. Morali pa bi paziti, da tudi sami ne zapadejo v skušnjava, da bi uvedli nov osebnostni kult lastne osebe. Sploh pa bi bilo dobro, da bi komunistična gibanja končno preverila, kako je mogoče, da se pojavljajo taki kulturi ravno v državah in ideologijah, ki principiarno ne priznavajo razlik med ljudmi in razredi in iščejo vsemu skupni imenovalec. Pri tem pa se celo v Italiji že pojavlja nekak Berlinguerjev kult: vse čaka, kaj bo rekel Berlinguer in vsi ostali komunistični prvaki se ne zdijo več niti od

daleč tako zanimivi in važni. Torej smo že pred zametkom novega voditeljskega kulta.

Novo razvojne smernice, ki vse jasneje prihajajo na dan v Ljudski republiki Kitajski, dobivajo potrditev tudi v novih gledanjih na gospodarska vprašanja. Pekinški tisk s poudarkom objavlja članek, ki vsebuje trditev, da »v imenu interesov skupnosti ni moč zanikati interesov posameznika«. Za kitajske komuniste je taka ugotovitev skoro revolucionarna novost. V članku, ki ga je napisala očitno zelo ugledna osebnost političnega ali gospodarskega življenja, je med drugim tudi zapisano, da bi morala država izročiti podjetjem določen sklad in jim pustiti proste roke, da samostojno organizirajo svojo produkcijo in upravo, tako da bi lahko dosegala najboljše gospodarske rezultate.

—o—

Neresno poročanje

Pred par tedni je bil določen tisk — zlasti tedniki z visokimi nakladami — poln vesti o dozdevnem »begu« Kristine Onassis pred njenim drugim možem, Rusom Kauzovom, komaj kak teden po njuni poroki. Ni se pisalo o drugem kot o dozdevni nenadni ločitvi in kako si bosta razdelila njeno premoženje, itd. Zdaj pa isti tisk mirno piše, kako si zakonca po Kristinini vrnitvi v Moskvo opremljata stanovanje. Nobene razlage, nobenega opravičila javnosti zaradi prejšnjih laži in fantazij.

To je bil samo eden — in niti ne najznačilnejši — primer, kako nizke vrednosti je del časopisja in kako malo resno jemljejo nekateri založniki in časnikarji svoj odgovorni poklic. Samo da bi pritegnili bralce in povečali naklado lista, se ne pomišljajo pred izmišljotinami, ki niso vedno nedolžne in si pogosto zaslužijo označbo laž. Če gre za izmišljotine in bedastoče, ki nikomur ne povzročajo zla, nič hudega, čeprav se tudi v tem zrcali nespoštljivost do beročega občinstva. Toda kadar povzročijo ali lahko povzročijo take laži tudi razdore v družinah, politične napetosti in krize, sumničenje v poštenost nedolžnih javnih uradnikov, politikov in gospodarstvenikov, mednarodne spore in napetosti in celo samomore in druge tragedije, je to zločin, ki zasluži najhujšo moralno obsodbo.

To se dogaja iz želje, da bi postregli občinstvu z vedno novimi senzacijami. Tako si izmišljajo ljubimkanja in zakonolomstva, tajne politične sestanke in pogajanja, ki jih ni bilo,

(Dalje na 6. strani)

Ne pustimo se žaliti!

(nadaljevanje s 1. strani)

nifestacije pa so vsekakor moralno odgovorni za početje skupine fašističnih pobalinov, ki so dali duška svojemu protislovenskemu besu s tem, da so zalučali nekaj kamnov proti vhodnim vratom poslopja v ulici sv. Frančiška, kjer imajo sedež Slovenska kulturno gospodarska zveza in druge slovenske organizacije. Ta dogodek med drugim jasno dokazuje, kam vodi politika, ki si jo je zamislila in jo tudi skuša izvajati Lista za Trst.

Ko Slovenski kulturni gospodarski zvezi in ostalim slovenskim organizacijam izražamo svojo solidarnost ob zadnjem škvadrstičnem napadu, smo prepričani, da morajo Slovenci v teh dneh biti izredno budni in poskrbeti, da se v kali zadušijo morebitni drugi napadi in provokacije. Slovenci, ki smo v svoji polpretekli zgodovini na lastni koži občutili fašizem in nacizem, se prav gotovo ne bomo pustili žaliti od peščice mlečnozobih pobalinov ter jim bomo znali po potrebi tudi primerno odgovoriti.

Veličasten Marijin shod na Opčinah

V nedeljo popoldne je bila na Opčinah tradicionalna marijanska slovesnost — marijanski shod — s procesijo in mašo na prostem. Vreme je bilo sicer oblačno, vendar se je zbralo na Opčinah na tisoče ljudi z vseh krajev Tržaškega. Zbirališče je bilo na vrtu Marijanišča, kjer so pred procesijo zapeli združeni pevski zbori, »Galebi« in skavti. Pesem in glasba »Galebov« in skavtov je naravnost ganila množico. Tudi ob tej priložnosti se je pokazalo, kako krivično in nespametno je odrekati mladini pravico, da zapoje tudi pri cerkvenih slovesnostih in obredih na svoj moderni način, saj so ljudje pri službi božji vedno peli tako, kakor je bilo takrat zanje »moderno«. Zakaj bi moralo biti danes drugače?

Potem je odšla množica med petjem in molitvijo v dolgi, veličastni procesiji proti cerkvi, kjer je bila na prostem za cerkvijsko službo božja, ki jo je obhajal škof mons. Bellomi v slovenskem jeziku s kar dobro izgovarjavo in brezhibnim naglašanjem, zlasti upoštevajoč, da se uči slovenščine šele eno leto, kot je pozneje povedal množici openski župnik g. Žerjal. Imel je tudi krajši nagovor v slovenščini. Daljšo pridigo pa je imel dr. Lojze Šuštar iz Ljubljane. V govoru, ki se je odlikoval po jasnosti, miselni globini in blestečem jeziku, je opozarjal vernike, da ne smemo pričakovati verske in cerkvene prenovitve samo od drugih, ampak da je treba začeti pri sebi. Če bomo začeli pri sebi, »se bo že nekaj premaknilo na

prepevali stare in priljubljene Marijine pesmi. Nekdo — govoril je italijansko — se je navdušen povzpel tudi na kor in z orglami spremljal mogočno ljudsko petje. Bila je res lepa ljudska versko-narodna slovesnost, ki je naravnost osrečila in navdušila množico in vzbudila v njej globoka čustva verske in narodne vzajemnosti. Oboje je tesno povezano.

Ko se je openski župnik g. Žerjal zahvalil škofu za udeležbo in zlasti, ko je omenil, da se vsak dan uči slovenščine, je vsa množica dolgo in prisrčno ploskala. Bil je vzpostavljen živ in tesen stik med slovenski verniki in škofom Bellomijem in prepričani smo, da bo ploden in da bodo s časom odpravljeni vsi vzroki, ki so do nedavnega povzročali pritožbe zlasti pri slovenskih duhovnikih, ki se čutijo odrijeni od soupravljanja cerkvenih zadev v Trstu samem, kar zadeva slovenske vernike.

Slovenska skupnost — sekcija Devin-Nabrežina — priredi v nedeljo, 24. t.m., enodnevni izlet v Bohinj na »Krvavi bal«.

Prijave sprejemajo sekcijski odborniki: Mario Kralj - Nabrežina, Nevenko Gruden - Sesljan in Orlando Žbogar - Devin.

boljše«. Opominjal je k zvestobi Bogu, Cerkvi in slovenskemu narodu. Človek ne more in ne sme živeti v prazno, samo za materialne stvari in uživanje.

Med mašo in obhajilom, h kateremu je pristopilo zelo veliko ljudi — obhajal je škof sam — je vsa množica pela stare in nove pesmi. Petje je s pulta ob oltarju vodil g. Dušan Jakomin. Moral je biti zelo zadovoljen s tako ogromnim pevskim »zborom« — tisoči glasov.

Ljudje so bili tako navdušeni in ganjeni, da so se po službi božji na prostem, ki je potekla kljub oblačnosti nemoteno, brez kaplje dežja, zbrali še v cerkvi, kjer so naravnost »zsilili« ofar v cerkvene namene in še dolgo

Upravni svet Stalnega slovenskega gledališča je 29. t. m. na svoji redni seji soglasno odobril proračun za novo gledališko sezono, ki se bo začela 1. septembra 1978 s študijem Krleževe drame »Leda« in Vosove mladinske igre »Plešoč o osliček«. Krleževa drama, ki je bila vključena v letošnji repertoar v počastitev 85-letnice rojstva velikega jugoslovanskega dramatika in pesnika, bo režiral ugledni gost iz Zagreba Vlado Štefančič, režija mladinske predstave pa je zaupana našemu režiserju Mariu Uršiču. Letošnji umetniški program predvideva, kot je znano, še uprizoritev del »Mati Korajža in njeni sinovi« Bertolta Brechta, »Ivan Vasiljevič« Mihaila Bulgakova, »Godrnjač« Carla Goldonija in »Neurje« našega domačega avtorja Lojzeta Cijaka.

Upravni svet je na svoji seji ugotovil, da je lansko priznanje javnopravnega statusa s strani ministrstva konkretno prispevalo k izboljšanju položaja našega gledališča, vendar ni moglo še rešiti osnovnega finančnega vprašanja, ki je še vedno zaskrbljujoče. Gre namreč za poravnavo nastalih deficitov in za nakazilo ustrezne dotacije, ki bi omogočila redno in nemoteno delovanje SSG.

Z velikim obžalovanjem je upravni svet sprejel ostavko dolgoletnega zaslužnega ravnatelja našega gledališča Filiberta Benedetiča, ki je svoj odstop takole utemeljil: »V prvi vrsti gre tu za vprašanje mojega predolgega ravnateljstva, ki me je do kraja izmučilo. Umetniško utrjevanje našega gledališča, veliko zala-

stalih strank ustavnega loka oddali bele glasovnice.

Dr. Comelli je izvolitev sprejel s pridržkom, češ da pričakuje, da se bodo stranke sporazumele tudi o sestavi nove deželne vlade. Predlagal je zato, naj se seja deželnega sveta odloži, kar je bilo sprejeto z večino glasov. Prihodnja seja bo 21. t. m. Do tedaj bi se morale stranke sporazumeti tako o programu in zlasti o sestavi nove deželne vlade.

PRIJATELJSTVO MED PSOM IN KOZICO

Pri neki hiši v Velikem Repnu imajo psa in kozico, ki sta velika prijatelja. Vedno sta skupaj in se spremljata. Pes, dobrodušen in bister kuža nedoločene pasme varuje kozico, ta pa »pazi« nanj. Kozica se rajši drži doma in to vpliva tudi na psa, da se ne potepa preveč po cesti in okolici. Tujci, ki ju vidijo, se seveda čudijo temu prijateljstvu, medtem ko so ju Repenci že navajeni.

»DEŽELA - KRONIKE«

Zelo redno izhaja bilten v slovenščini »Dežela - Kronike«, ki prinaša slovenske prevode in izvlečke deželnih zakonov in odlokov, pa tudi pregled državnih zakonov in odlokov. Bilten izhaja že 15. leto in zdaj smo dobili v roke 64. številko. Razveseljiva je pravilna slovenska pravna in upravna terminologija, ki jo uporablja in ki je lahko — ter bi tudi morala biti — za vzgled juristom in časnikiarjem, pa tudi vsem drugim, ki se ukvarjajo s pravnimi in upravnimi zadevami. Bilten je brezplačen.

Novi ravnatelj Stalnega slovenskega gledališča v Trstu

Upravni svet Stalnega slovenskega gledališča je 29. t. m. na svoji redni seji soglasno odobril proračun za novo gledališko sezono, ki se bo začela 1. septembra 1978 s študijem Krleževe drame »Leda« in Vosove mladinske igre »Plešoč o osliček«. Krleževa drama, ki je bila vključena v letošnji repertoar v počastitev 85-letnice rojstva velikega jugoslovanskega dramatika in pesnika, bo režiral ugledni gost iz Zagreba Vlado Štefančič, režija mladinske predstave pa je zaupana našemu režiserju Mariu Uršiču. Letošnji umetniški program predvideva, kot je znano, še uprizoritev del »Mati Korajža in njeni sinovi« Bertolta Brechta, »Ivan Vasiljevič« Mihaila Bulgakova, »Godrnjač« Carla Goldonija in »Neurje« našega domačega avtorja Lojzeta Cijaka.

Upravni svet je na svoji seji ugotovil, da je lansko priznanje javnopravnega statusa s strani ministrstva konkretno prispevalo k izboljšanju položaja našega gledališča, vendar ni moglo še rešiti osnovnega finančnega vprašanja, ki je še vedno zaskrbljujoče. Gre namreč za poravnavo nastalih deficitov in za nakazilo ustrezne dotacije, ki bi omogočila redno in nemoteno delovanje SSG.

Z velikim obžalovanjem je upravni svet sprejel ostavko dolgoletnega zaslužnega ravnatelja našega gledališča Filiberta Benedetiča, ki je svoj odstop takole utemeljil: »V prvi vrsti gre tu za vprašanje mojega predolgega ravnateljstva, ki me je do kraja izmučilo. Umetniško utrjevanje našega gledališča, veliko zala-

ganje v boju za uveljavitev njegovih pravic v vsedravnem in mednarodnem merilu, prizadevanja za njegovo rast v našem celotnem prostoru in za ureditev gmotnih vprašanj in odnosov znotraj kolektiva, kulturno-politična angažiranost pri oblikovanju struktur in vzpostavitvi najustreznejših izhodišč za delovanje organov upravljanja, to so bile naloge, ki sem jim posvečal vse svoje moči. Nekatera vprašanja so sicer še boleče odprta, toda z državnim priznanjem se je očitno zaključilo neko celovito zgodovinsko razdobje. Čas je, da kdo drug prevzame moje mesto in z novim elanom vzpostavi pogoje za nadaljnji razvoj te naše priljubljene in izredno pomembne kulturne ustanove.« Upravni svet je Benedetiču izrazil vse priznanje za vestno in požrtvovalno delo. Upravni svet je nato imenoval novega ravnatelja v osebi Miroslava Košute, priznanega pesnika in kulturnega delavca, Prešernovega nagrajenca, ki je prevzel novo mesto 1. septembra, z začetkom nove sezone.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo,

v svojem članku »Obraz letošnje Drage« v zadnji številki niste omenili, da je bilo pri nedeljski maši na prostem na vrtu Marijanišča zelo lepo petje. Bilo je spontano, ljudsko, pele so zlasti ženske, udeleženke »Drage« in sicer tako, da jih je bilo res prijetno poslušati. Kaj takega je danes redkokdaj slišati. Zato smo bili tistega lepega petja tem bolj veseli.

Eden izmed udeležencev

RAJONSKE KONZULTE

V mali dvorani Verdijevega gledališča bo v petek ob 18.30 sestanek članov rajonskih konzult v Trstu. To bo prvi njihov sestanek ter ga bosta vodila župan Cecovini ter odbornik za decentralizacijo Seri. Razpravljali bodo o zakonu glede decentralizacije ter o pooblastilih, katere občinski svet lahko zaupa rajonskim konzultam.

Comelli ponovno predsednik dežele

Po sporazumu, ki so ga sklenili predstavniki vseh strank ustavnega loka, se pravi Krščanske demokracije, KPI, PSI, socialdemokratov, republikancev, liberalcev in Slovenske skupnosti, je v ponedeljek, 11. t. m., je bil za predsednika deželne vlade Furlanije - Julijske krajine ponovno izvoljen odvetnik Comelli. Zanj so sicer glasovali le predstavniki njegove stranke, Krščanske demokracije, vendar je bila izvolitev omogočena zato, ker so svetovalci o-

Nov pomožni organ občinske uprave v Gorici

Goriški občinski svet je v zadnjih dneh julija odobril pravilnik za delovanje davčnega sveta. To je nov posvetovalni organ občinske uprave, ki predstavlja nedvomno važen trenutek v večji demokratizaciji in sodelovanju občanov pri občinskem upravljanju. Kot je že znano, je občinska uprava že pred leti (1975) imenovala devet rajonskih svetov in pa konzulto za slovenska vprašanja v goriški občini (1976). Tem se sedaj pridružuje še davčni svet.

Davčni svet, ki je, kot ostali, posvetovalnega značaja, ima nalogo, da pomaga občinski upravi pri ugotavljanju osebnih in občinskih

dohodkov; analizira davčne prijave, ki so jih občani dolžni predstaviti občinskemu uradom in na podlagi teh lahko predlaga povišek davčnih obvez in zbira podatke o fizičnih in tudi juridičnih osebah, ki bivajo in delujejo v občini. Davčni svet sestavlja 21 članov in se deli v tri sekcije; enajst članov imenuje občinski svet, deset pa rajonski svet in vršijo svojo funkcijo, dokler ne poteče mandat občinskemu svetu, to se pravi, da bo davčni svet deloval do leta 1980, ko bodo v Gorici občinske volitve.

—o—

DAN PLANINCEV NA ČAVNU

Preteklo nedeljo je bila na Čavnu slovesnost, ki so se je udeležili številni planinci iz Vipavske doline. Ob tej priložnosti so ajdovski in vipavski planinci proslavili 75-letnico ustanovitve svoje organizacije in olepšali ter preuredili Bavčarjevo zavetišče na Čavnu, ki je zelo privlačna točka številnih ljubiteljev gora tudi z Goriškega. Nekdanja gozdarna je zdaj podobna pravi planinski koči in bo gotovo privabila veliko število planincev, ki se dvignejo na Čaven in na bližnji Kucelj. Tine Remškar je orisal zgodovino planinstva na Slovenskem in še posebej na Primorskem, nato je dodal še kroniko planinskega društva z zanimivimi podatki. Planinsko zvezo Slovenije je zastopal predsednik njenega izvršnega sveta, Marijan Oblak, ki je poudaril pomen planinstva v naši zgodovini v hudih časih fašizma; ob zaključku je izročil priznanja zaslužnim članom planinske organizacije. Ta jubilej je nedvomno važen in urejeno zavetišče bo prav gotovo postalo priljubljena planinska postojanka vseh, ki se radi podajo v naše gore.

—o—

NIČ NOVEGA IZ CAMP DAVIDA

Iz Camp Davida, kjer se nadaljuje vrhunski sestanek med Sadatom, Beginom in Carterjem za rešitev krize na Bližnjem vzhodu, ni pomembnejših vesti. Medtem ko je v izraelskih listih zapaziti zadnje dni precejšen optimizem, nekateri dnevniki poročajo celo o pozitivnem preobratu, pa kairski dnevniki pesimistično komentirajo dosedanje dogodke. Carterjevo posredovanje torej ni privedlo do zblizanja stališč, predvsem zaradi nepopustljivosti Izraelcev.

Neresno poročanje

(Nadaljevanje s 3. strani)

»govorice, ki krožijo«, »dobro obveščene vire«, ki jih ne navedejo, itd. Naivne in umsko kar preveč preproste brave in zlasti brave krmi tak senzacionalistični neresni tisk — včasih so mu rekli tudi »revolverski« — z večnim iskanjem ženina ali neveste za kakega prestolonaslednika ali princezino, z vohlanjem za ljubezenskimi zadevami v vladarskih hišah in med milijarderji itd. Trajna vaba za simplistične brave in brave so tudi horoskopi. Takih urednikov in časnikarjev nič ne moti, če recimo na prvi ali na drugi strani grme proti nazadnjaštvu in smešijo konservativne ideje ali udrihajo po religiji ter jo označujejo za preživelo, slaveč »suvereno« in anarhično svobodo človeka, ki ne priznava več nobene moralne norme in nobene družbene obveznosti, na eni naslednjih strani pa navajajo ljudi k bedastemu verovanju v horoskope, kakor da bi res mrtvi planeti, materialne gmote v vesolju, na katerih ni niti bilke niti bacila, kot nekaki bogovi odločali o človekovi usodi. In mnogi ljudje kratke pameti se dajo res zavesti od tega, da odločajo o vseh važnih stvareh, zadevah v svojem življenju samo po »nasvetih« teh izmišljenih horoskopov. Po njih si izbirajo celo življenjskega tovariša.

Po krivdi takega neresnega tiska je velik del javnosti tudi čisto nezadostno in pogosto hote napačno obveščen o dogajanju na svetu. Del časnikarjev te vrste kratkomalo ne mara vzeti na znanje resničnih mednarodnih in domačih problemov ter jih nadomešča z lastnimi domišljijami in lažmi. Žal, da se daje zavajati k temu tudi veliko slovenskih ljudi pri nas, ki hlastajo po takem bedastem tisku, zlasti ilustriranih tednikih v italijansčini.

Uspela folklorna prireditev

V nedeljo zvečer se je zaključilo trinajsto tekmovanje folklornih skupin; v popoldanskih urah je ogromna množica sledila sprevedu po goriških ulicah in potrdila veljavnost te manifestacije. Letos je bilo poleg mimohoda in tekmovanja tudi srečanje strokovnjakov, ki so razpravljali o folklornih muzejih in o zbiranju predmetov, ki se nanašajo na življenje v preteklosti.

Folklorne skupine so bile letos manj številne, sicer pa so bile nekatere, zlasti iz vzhodnih držav Evrope, zelo dobro pripravljene in

dosegle odlične uvrstitve. Sodelovale so tudi tri slovenske folklorne skupine in sicer: »Ivan Navratil« iz Metlike, »Karavanke« iz Tržiča in »Stu ledi« iz Trsta, ki so se udeležile tekmovanja in spreveda. Zaključna prireditev je bila v telovadnici v dolini Korna in se je odvijala v zdravem prijateljskem vzdušju. Ta folklorna manifestacija, ki je poimenovana »Castello di Gorizia«, spada v okvir kulturnih prireditev »Goriškega septembra« in jo organizira turistična ustanova Pro loco iz Gorice.

—o—

Predstavniki tovarniških svetov ladjedelnice v Tržiču in Trstu so nam dostavili daljši dokument, ki kritično ocenjuje načrt o preureditvi ladjedelniške industrije. O vsebini tega dokumenta bomo še poročali.

V Nabrežini je nastalo precejšnje nezadovoljstvo, ker je občinski odbor ukinil drugo slovensko sekcijo otroškega vrta. Občinski odbor je ta sklep sprejel, češ da je letos vpisanih premalo otrok, poleg tega pa da mora občina odpreti novo italijansko sekcijo v Devinu.

Pred dnevi je v Gorici v starosti 66 let umrl upokojeni župnik Bernard špacapan. Bil je župnik v Brestovici, Podgori in Jamljah. Sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Dr. Dorče Sarđoč: 80-letnik

V ponedeljek, 11. t.m., je na svojem domu v Gorici obhajal 80-letnico rojstva znani slovenski zobozdravnik, narodni delavec in politični preganjanec dr. Dorče Sarđoč. Slavljenca, ki se je rodil v revni družini v Slivnem pri Nabrežini, pozna zlasti starejša in srednja generacija primorskih Slovencev, saj je bil eden najodločnejših in pogumnih voditeljev takratnih ilegalnih mladinskih in drugih organizacij primorskih Slovencev.

Zaradi svojega delovanja je dr. Dorče Sarđoč bil več let konfiniran, večkrat zaprt, na znanem tržaškem procesu pred fašističnim sodi-

ščem leta 1941 pa je bil obsojen na smrt. Smrtna kazen je bila nato spremenjena v dosmrtno ječo. Po osvoboditvi je nadaljeval z izvrševanjem svojega poklica v Trstu. V aktivno politiko ni posegel, vendar je od blizu spremljal slovensko politično dogajanje in bil morder svetovalec, hkrati pa je hodil v gore, ki so mu vedno veliko pomenile. Pred nekaj leti je opustil svoj poklic ter se preselil v Gorico.

Zaslužnemu slovenskemu primorskemu rojaku, pogumnemu in pokončnemu političnemu delavcu ob tem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih let.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Lev Detela

Južnoslovanske literature v nemških prevodih

Znanstvena publikacija Petra in Gunhild Kersche z naslovom »Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih med 1775 in 1977« je eno posebno važnih in temeljnih del o razvoju odnosov med južnoslovanskimi, sedaj v Jugoslaviji živečimi narodi, in nemškim kulturnim svetom. Čeprav je naslov publikacije »Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih« nekoliko neroden in netočen, saj je Jugoslavija poseben političen pojem, ki je nastal šele v dvajsetih letih našega stoletja, in bi bilo zato pravilneje govoriti o bibliografiji južnoslovanskih narodov, ali pa o književnostih, ki so nastajale in nastajajo pri narodih, ki so živeli in živijo na ozemlju današnje Jugoslavije — končno so v bibliografiji zastopana tudi dela slovenskih zamejskih pesnikov in pisateljev v Italiji in Avstriji, ki politično niso Jugoslovani, in dela naših zdomskih pisateljev, ki so velikokrat prevzeli državljanstva držav, v katerih sedaj žive — je kljub temu študija Petra in Gunhild Kersche zelo natančen in tudi zanimiv seizmograf duhovnega gibanja med Južnimi Slovani in nemškim kulturnim krogom.

Sprva na videz suhoparno in lapidarno razvrščeno bibliografsko gradivo o prevajanju del južnoslovanskih avtorjev v nemščino kaj hitro odločilno zaživi in postane zanimivo in napeto branje. Kot tako bi pravzaprav moralo zanimati širši izobraženski krog, še posebno pa kulturne delavce v obmejnih področjih, kjer so kulturni stiki in druga povezovalna prizadevanja med različnimi jezikovnimi krogi posebno očitna in tudi nujna.

Pričujočo znanstveno publikacijo o južnoslovanskih književnostih v nemških prevodih je izdala dunajska Založba za zgodovino in politiko s podporo avstrijskega znanstvenega ministrstva in deželnih vlad na Gradiščanskem, Koroškem in štajerskem in s pomočjo Zveze znanstvenih združenj Avstrije. Delo je izšlo kot šesti zvezek posebne zbirke Avstrijskega vzhodnega in jugovzhodnega instituta na Dunaju, ki jo izdaja Richard Georg Plascha s pomočjo urednika zbirke Karlheinz Macka. Zanimivo pa je, da je publikacijo zakoncev Kersche sozaložila tudi Münchenska založba R. Oldenbourg. To pomeni, da so se tudi nekatere avstrijske in nemške ustanove zavedale kulturnega pomena pričujoče znanstvene študije, ki zares bistveno razsvetli marsikateri do danes zatemnjeni in neraziskani trenutek v razvoju južnoslovanskih literatur in njihovih povezav, oziroma njihovega odmeva na nemškem kulturnem prostoru.

Avtorja sta strogo znanstveno urejeno publikacijo razdelila na sedem poglavij. V njih skušata kolikor mogoče točno in podrobno predstaviti prevajanje južnoslovanskih avtorjev — razen Bolgarov — v nemščino. V prvem poglavju, ki prinaša pregled v nemščino prevedenih posameznih del južnoslovanskih avtorjev, sta zbrala 409 enot. Gre za zelo zanimiv in razvejan seznam ukvarjanja z deli južnoslovanskih avtorjev in tiska njihovih knjižnih del v nemščini. Prva taka samostojna nemška knjižna publikacija južnoslovanskega avtorja so bile »Poezije« (Poesien) Slovenca Franceta Prešerna v nemškem prevodu pesnice Luise Pesjak. V prvih trenutkih zavestnega predstavljanja južnoslovanskih avtorjev nemškemu občinstvu je bil prav

»Kranjec« Prešeren tisti temeljni ustvarjalec, ki so ga največ in poglavitno prevajali. V letih 1866, 1867, 1869 in 1871 je namreč izšlo še več knjižic nemških prevodov iz Prešernove poezije, predvsem njegove balade in romance in sloviti ep »Krst pri Savici«. V poznejših letih se je nemško zanimanje prevesilo od našega Prešerna proti Hrvaški, predvsem k prevajanju pesnitev Ivana Mažuranića in Avgusta Šenoa, a tudi k prevajanju dramskih pesnitev črnogorskega kneza Nikolaja I. Petrovića Njegoša, ki je pisal zgodovinske balkanske drame.

Tega Njegoša pa ne smemo zamenjavati s Petrom II. Petrovičem Njegošem, avtorjem slovitega »Gorskega venca«, ki je v nemškem prevodu izšel šele leta 1939 v Leipzigu. Mnogi slovenski pisatelji in pesniki, ki tudi danes še nekaj pomenijo, so prejeli samostojne knjige prevodov svojih del v nemščino. Janko Kersnik, Josip Stritar, Josip Jurčič, Simon Gregorčič, Fran Ksaver Meško, Franc Saleški Finžgar, Ivan Tavčar, Ivan Cankar, Miško Kranjec, Anton Ingolič (temu so že leta 1943 na Dunaju v posebni zbirki nacionalnosocialističnega značaja izdali roman »Na splavih«), France Bevk, Prežihov Voranc, Beno Župančič, Karel Mauser, Ela Peroci kot mladinska pisateljica, Ciril Kosmač, Tomaž Šalamun, Kajetan Kovič, Matej Bor, Edvard Kocbek in nekateri drugi slovenski avtorji se pojavijo v nemških prevodih z eno ali pa celo z več knjigami.

V drugem poglavju pričujoče »Bibliografije jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih« avtorja razčlenjujeta antologijo in druga podobna izdaja z nemškimi prevodi južnoslovanskih avtorjev. Kot prva je navedena Fortisova publikacija »Navede Morlakov« s prevodom njegovega znanega, v italijanščini napisanega, »Potovanja po Dalmaciji«. Tu je tudi prvič v nemščino prevedena znana srbska narodna pesem Hasanaginica, ki jo je pozneje prepesnil tudi Goethe. Tretji del znanstvene publikacije zakoncev Kersche prinaša seznam izvedb

južnoslovanskih dramskih del v nemških prevodih, pri čemer sta zlasti omenjena tudi slovenska avtorja Ivan Cankar in Dominik Smole, vendar je očitno, da se slovenska dramatika, ki ni osnovni člen sedanega slovenskega literarnega ustvarjanja, na nemškem kulturnem prostoru in njegovih odrih ni mogla dodobra uveljaviti. Zanimiv je tudi pregled nemških izvedb jugoslovanskih radijskih iger, med njimi tudi radijskih iger Slovenca Matjaža Kmecla »Avtomobili« in »Maturitetna naloga«.

V naslednjih poglavjih predstavita oba avtorja nemške uglasbitve del južnoslovanskih avtorjev, med njimi tudi uglasbitve Jarnikovih, Prešernovih, Aškerčevih, Gregorčičevih in župančičevih pesmi, in svoje prikaze dopolnita in popravita s sedmim poglavjem, ki prinaša obširne dopolnitve pravkar opisanih seznamov in pregledov.

Obširna kazala, registri, dopolnila, sezname sekundarne literature in druge solidno in jasno izdelane znanstvene opombe dobro zaobkrožajo pričujočo publikacijo izpod peres zakoncev Kersche. Uvodno besedo v obširno knjigo je napisal graški univerzitetni profesor slavist dr. Stanislaus Hafner. Hafnerjeva uvodna misel na primeren način predstavlja nekatere vidne dosežke prevajalske dejavnosti iz južnoslovanskih jezikov v nemščino, pri čemer je tudi Dunaj odigral eno poglavitnih informativnih in iniciativnih nalog. Hafner se zavzema za novo vrsto pojmovanja literature, ki raste iz pojmovanja nacionalnih literatur vedno bolj v primerjalno pojmovanje literature, ki kljub različnosti jezikov na širših geografskih in duhovnih območjih zrcali značilne povezovalne in dopolnilne poteze. Pomemben je tudi imenski seznam številnih prevajalcev južnoslovanskih literatur v nemščino, ki so v obeh obravnavanih in razčlenjenih »stoletjih prevajanja« opravili važno kulturno-posredniško in zgodovinsko nalogo. Posebno priznanje pa ob vsem tem velja predvsem obema avtorjema pričujoče obširne, 260 strani obsegajoče znanstvene publikacije. Gre za dolgotrajno in skrajno zamudno in utrudljivo delo, iz katerega pa, ob primerni vztrajnosti, res kot v pregovoru »iz malega zraste veliko«.

Zagotovo je »Bibliografija jugoslovanskih književnosti« v nemških prevodih« eno poglavitnih znanstvenih del, ki so izšla na področju slavistike in primerjalne literarne znanosti v zadnjem času. Knjiga bo koristila slavistom, ki se ukvarjajo z južnoslovanskimi vprašanji, koristila pa bo tudi zainteresiranemu laiku, ko se bo želel pozanimati o literarnih stikih med južnoslovanskimi avtor-

(Dalje na 7. strani)

Nova 7. in 8. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu«

Nova, 7. in 8. številka revije Cerkev v sedanjem svetu obravnava škofovsko sinodo 1977 in vprašanje kateheze v zvezi z njo.

Kratek uvodnik o tem je napisal Albert Metlikovec iz Ajdovščine in v njem pravi med drugim: »Kmalu bo eno leto, odkar je škofovska sinoda v Rimu... obravnavala katehezo, ki »naj se posreduje našemu času, posebej otrokom in mladostnikom«. Naša pastoralna revija se pa v zvezi s tem šele zdaj prvič oglašuje. Opravičljivo je to, ker naša revija ni le katehetska, marveč je splošno pastoralna. Zato smo čakali, da pride na vrsto vsakoletna katehetska številka (7-8)... Čeprav je tukaj zbrano gradivo o sinodi predvsem informativnega značaja, nikakor ni praktičističnega pomena: ni pripomoček ali priročnik ali celo seznam receptov za takojšnjo uporabo in hiter uspeh, pač pa je na široko odprt razgled in zakladnica pobud za lastno iznajdljivost

in ustvarjalnost... Kateheza po škofovski sinodi je še vsa pred nami in kot taka še vsa v naših rokah«.

Sledi intervju z delegatom škofovske konference Jugoslavije na škofovski sinodi, splitskim škofom Franetom Franičem in koprskim škofom Janezom Jenkom. O raznih vprašanih kateheze po škofovski sinodi pa pišejo Valter Dermota, Albert Metlikovec, Alojzij Snoj, Jože Vidrih in drugi.

Razna druga vprašanja cerkvenega življenja in duhovniške službe ter liturgije pa obravnavajo Jože Topolovec in sicer vprašanje latinske maše, ki je nekateri ne morejo preboleti, o skupni odvezi, o čemer razpravlja Silvo Zorec, in o željah laikov ob ljubljanskem misijonu, o čemer piše Rafko Lešnik. O nekaterih drugih problemih, če se lahko tako izrazimo, pa so prispevali k vsebini te številke še Anton Strle, Marijan Smolik in drugi.

Analiza terorizma v Italiji

GIORGIO BOCCA - Prevedel D. L. 3

III.

Gre za protislovje, ki je samo po sebi teroristične narave: revolucionarne avantgarde ustvarjajo leninistično ali bordigovsko partijsko organizacijo maloštevilnih članov, ki naj bi bili čisti, nekaka diamantna konica, železna organizacija, kar je z organizacijskega stališča tudi v redu. Toda v trenutku ko bi morale vse to spremeniti v politično in ekonomsko dejanje, se znajdejo pred temo, pred zidom. Odtod tudi potreba, da same sebe potrdijo z drugimi akcijami, z novim terorjem; občutek imajo, kot da bi naraščanje terorja moglo na kak način nadomestiti ne-rešitev političnih in gospodarskih problemov. Kdor je poslušal ekonomske seminarje organizacije Autonomia operaia — ta je namreč tista organizacija, od katere rdeče brigade črpajo nekaj malega izkustva in snovi za razpravo o splošni ekonomiji — ta ve, da se gibljejo v čisti abstrakciji: govorijo o demonskem kapitalističnem sistemu, ki je po njihovem mnenju nekakšen geometrični in čarobni sistem mnogonacionalnih družb, ki vse programira in vse predvideva. Vse to pa je očitno neresnično, kot sta dokazali zgodovina z vojno na Bližnjem vzhodu in katastrofa na energetskem tržišču. Za ustvarjanje novega bogastva pa se nato zanašajo na spontani komunizem, ki se vedno na novo rojeva, ki je čudodelen, ki razmnožuje kruh in ribe in ki bi moral funkcionirati. »Najti delavski razred, ki je najboljši od vseh razredov, ne more slabše delovati od povprečnega in sprijenega malomeščanstva«. Gre za modrovanje, ki je brez prave politične podlage, saj je jasno, da delavski razred, ko bi prevzel oblast, ne bi de-

loval v praznem prostoru, temveč v prisotnosti opozicije, ob obleganju ne samo po drugih razredih, temveč po celotnem kapitalističnem svetu, s sovjetskim in kitajskim vred. Obstajajo tudi manj pomembna protislovja, a ki niso nič manj zaviralna. S tem da so rdeče brigade podedovale leninistični nauk, težijo po najpopolnejši učinkovitosti v najpopolnejši ajnosti. Vse to pa jim brani, da bi razpredle svoje mreže, razširile svoj vpliv v tistem velikem lovišču, ki ga predstavljajo industrijsko razviti kraji. V dneh po Morovi ugrabitvi je prišlo dramatično na dan novo protislovje rdečih brigad: njihova čedalje večja potreba po uzakonitvi, po priznanju, potreba, da postanejo institucija, ki je sposobna uprizarjati protiprocese, deliti protipravico, postati druga država. Gre za vrtinec in teroristično dinamiko, ki zahtevata, da se izogneš kakršnemkoli kompromisu, kakršnimkoli pogajanjem, kakršnemkoli sožitju. Nemogoča zahteva, naj se izpusti na svobodo trinajst rdečih brigadistov, to je celotno predstavništvo revolucionarnega disidentstva, kot tudi vsakodnevno obnašanje brigadistov pred turinjskim sodiščem, dokazujeta, da ti ljudje hodijo po nasprotujočih si stopinjah, ki jih lahko prekoračiš, a ki jih ne moreš uskladiti.

Brigadisti hočejo, da jih vsi smatrajo za vojne ujetnike in da jih kot take spoštujejo, a si hkrati pridržujejo pravico, da v imenu proletariata obsojajo na smrt svoje nasprotnike; zahtevajo redne sodne obravnave in spoštovanje norm, a hkrati ali vsiljujejo gverilski proces z odklanjanjem odvetnikov in sodnikov ali uprizarjajo »stalinske« procese za zaprtimi vrati; iščejo solidarnost, jamstva, obliko sožitja, a vselej poudarjajo, da je orožje edina možna obli-

ka odnosov. Ugrabitev Alda Mora je torej dokazala, da ima teroristična akcija rdečih brigad svoje meje v endemičnem in drobižarskem terorizmu: ob izredni akciji in ob zapletenih problemih se ne znajde. V tednih sporočil in pisem je bilo v tisku opaziti — tudi glede na dejstvo, da so brigadisti ostali nekaznovani in da jih oblasti niso mogle prijeti — težnjo, da se precenujeta diplomacija in propaganda rdečih brigad. Slednjih seveda ne smemo podcenjevati, saj se jih je v določenih pogledih res treba bati, toda njihova sporočila se na splošno ne zdijo kdovekako kvalitetna. Najprej niso celovita, saj kažejo tako po slogu kot po vsebini naravnost neverjetne razlike. Zaradi težav ilegale so seveda nemogoča mirna zasedanja izvedencev; in tudi v sporočilih je opaziti protislovja, o katerih smo že govorili. Brigadisti spretno ponavljajo izsiljevalne in čustvene besede, a te besede se končajo z navajanjem tako šibkih in tako splošnih političnih rešitev in alternativ, da so tudi najbolj mehki ljudje nekako prisiljeni, da postanejo ostrejši in nepopustljivejši. Predlagajo humanitarne izmenjave jetnikov, a hkrati vztrajajo pri politični analizi in praktični perspektivi, katerih posledica so nadaljnja leta zmede, po nedolžnem prelita kri ter nepotreben obup. Tu imamo najslabše primesi leninizma in stalinizma: obrekovanje in razčlovečenje nasprotnikov, ki naposled niso nič drugega kot bolezen, nesnaga in gnoj. Toda razčlovečenje je tako pretirano in posplošeno, da v tem vidiš zaničevanje celotnega naroda, kar je bolj rezultat obupa kot demonske volje. Nekatera gesta, nekateri koraki in poteze se kažejo, kot da bi obstajala možnost, da se začne političen pogovor, da obstaja možnost za povratek izgubljenega sina, da se lahko spor zaključi diplomatsko (ali se ni zgodilo tako s črnimi panterami v Ameriki?), toda zatem se ponovno pojavijo drastična zaprtja in jakobinski bes.

(Dalje)

PROSTOR MLADIH

Septembrska številka »Ognjišča«

Septembrska številka mladinskega mesečnika »Ognjišče« prikazuje na ovitku čedno barvno fotografijo treh tipičnih likov in obrazov slovenskih srednješolcev, v zvezi z začetkom novega šolskega leta. Že večkrat smo pohvalili odlične fotografije v tej mladinski reviji — fotografije, ki bodo tudi poznejšim generacijam dokumentarno pričale o tem, kako je izgledala sedanja generacija mladih Slovencev in s kakšnim izrazom je gledala v prihodnost. Če gledamo te fotografije in če prebiramo pisma in dopise mladih v tej njihovi reviji, nismo prehudisti pesimisti glede prihodnosti slovenskega rodu. Iz njih diha kljub vsemu neka neuničljiva vedrina, znak notranjega zdravja in zaupanja v prihodnost.

»Pismo meseca«, ki ga »Ognjišče« vedno prinaša kot uvodnik oziroma namesto uvodnika, je napisal Pavel, ki ima že 34 let in pravi, da je »kmečki sin..., neporočen, samotarski in vase zaprt« ter je doma na samotni hribovski kmetiji. V otroških letih ni imel nobene družbe otrok svoje starosti in to ga je verjetno napravilo tako nedružabnega, da se težko vključi v kakršnokoli družbo in si pridobi kakšnega prijatelja. Rad pa je vedno bral in tako tudi danes. Šola mu je vzela vero, katero

je prejel z vzgojo v domači hiši, vendar jo je v trpljenju, ko je zbolel in začel iskati smisel življenju in vsemu hudemu, ki ga prinaša s seboj, spet našel. Zdaj postavlja očetu uredniku preprosto in vendar globoko vprašanje: »Rad... bi bil na strani dobrega in ne zla. Zakaj v odločilnih trenutkih svojega življenja nisem vedel, kaj je dobro in kaj slabo in sem se tega zavedel šele kasneje?«

Sledi daljši urednikov odgovor, v katerem pride do naslednjega zanimivega in resničnega zaključka: »Ko je vreme lepo, se nam zdi vsaka streha dobra. Koliko je vredna streha, ki jo imamo nad glavo, se pa pokaže šele ob slabem vremenu. Ob dežju vidimo, če streha pušča ali ne. Tako je tudi s svetovnimi nazorji. V luči trpljenja in smrti najlažje ugotovimo, ali "puščajo" ali ne, ali nam lahko nudijo zavetje ali ne.«

Zanimiv je tudi daljši nepodpisan članek ob 150. letnici velikega ruskega pisatelja Leva Nikolajeviča Tolstoja, saj najdemo v njem marsikaj takega, česar v drugih člankih o Tolstoju ne najdemo in česar mnogi današnji avtorji niti nočejo omenjati, zlasti njegovo željo in voljo, da bi živel po evangeliju, pa tudi njegove človeške slabosti in napake.

Tudi v tej številki je nekaj posrečenih črtic

in literarnih reportaž, a žal nobene izvirne pesmi. V prevodu je objavljena pesem Otta Betza »Dihanje«. Mesečna priloga s slikami je posvečena volitvi papeža in daljšo reportažo prinaša tudi o umrlem Pavlu VI. ter njegovih ekumenskih potovanjih. Kot v vsaki številki so zanimive in aktualne rubrike, kjer prihajajo do besede mladi v obliki dopisov in pisem, v katerih sprašujejo za nasvete. V tej številki se zaključuje roman »Sosedov fant«.

—o—

Južnoslovanske literature...

(nadaljevanje s 6. strani)

ji in nemškimi kulturnimi krogom in njegovim revijalnim, časopisnim, založniškim, radijskim, televizijskim in gledališkim aparatom. Peter Kersche je v slavističnih krogih opozoril nase že s svojimi »Dopolnitvami k Prešernovi bibliografiji štefke Bulčeve« in z »Bibliografijo Otona Župančiča v nemških prevodih«, ki sta izšli v ljubljanski »Slavistični reviji«, in z drugimi študijami in znanstvenimi članki. Pravkar izišla »Bibliografija jugoslovanskih književnosti v nemških prevodih med 1775 in 1977« lahko postane odskočna deska v sodobno pojmovanje literarne znanosti in v živo proučevanje zapletenih odnosov, povezav in nasprotij med južnoslovanskimi literaturami in nemškimi kulturnimi krogom.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOO 17 OOOO

»Prav tisto, ki naj bi bila za osem tolarjev?«

»Tako je. Prodati ti hočem dobro uro. Zmeraj si prijazno pozdravljal starega Papsta, pa jo dobiš za štiri tolarje. Oh, nič ne zaslužiš pri nji, še izgubim malo, pa naj bo iz prijateljstva. Ura je med brati vredna svojih šest tolarjev, to mi smeš verjeti. Le vsak večer jo moraš lepo naviti, pa ne prenaviti, fino kolesje je, ne maram, da bi naredil z menoj slabo kupčijo, gotovo se bova še kdaj srečala.«

Edevart je kupil uro, moral je imeti na sebi nekaj ganljivega in iskrenega, kar je zopet prijelo starega urarja. Papst je vedel, kaj pomeni lišp za takega mladega fanta, in podaril je Edevartu še lepo verižico za uro, za kar mu je ta srečen in hvaležen stresel roko, da je Papst zakričal, tako so ga zboleli prsti.

Poslavljal sta se. — »Pa da ne boš spet tako stisnil,« je rekel Papst, »tako si močan!« In to je pač rekel, da bi se mlademu možu dobro zdelo. Toda Bog ve, nemara se je pa le zgodil čudež: potujoči Žid, ki je v svojem življenju gotovo prevaril na tisoče ljudi, je bil to pot morda več kot pošten in je prodal v izgubo.

Avgust je prišel na palubo in vrgel na mizo zvitek morskih map, ki si jih je kupil, kadil je cigaro in se šopiril, a bil je popolnoma trezen, samo malo ponosen na to, da je jedel v finem hotelu in dobil telečjo pečenko z inozemskimi makaroni. »V hotelu sem se srečal z nekim drugim kapitanom,« je rekel, »in dolgo sva se pomenkovala za mizo. Kaj — uro si kupil Pokaži no!«

Ko je Avgust izvedel vso zgodbo o kupčiji z uro, se mu je takoj vzbudil sum in rekel je: »Boš videl, stari capin te je le prekanil, dva tolarja bi mu bil moral ponuditi, jaz bi mu jih bil, ti res ne poznaš tega sveta. Ura najbrž niti ni presnažena?«

Edevart: »Tega ne vem. O tem ni nič omenil. Boš že sam videl, več ne rečem!« Zvečer so odrinili.

Naslednji kraj, kjer so pristali, je bil Aalesund. Avgust se je hotel tudi v tem mestu pokazati s svojo lepo obleko in zlatim prstanom. Nekaj kratkih ur so ostali tu in potem odjadrili, ali tudi tu je Avgust kupil nekaj morskih map, to pot francoske obale.

Zdaj pa je kazalo, da je lepega vremena konec, dobili so dež in protivni veter, morali so letati. Sprva valovanje ni bilo spomina vredno, ali veter je naraščal; ko so prišli venkaj pred školje, je bilo jadranje naporno. Avgust je preklinjal in ukazoval kakor vrag in gnal in pregnal sebe in svoja moža iz gole objestnosti. In Edevart in Teodor sta menila, ali ne bi najbolj kazalo obrniti. »Obrniti?« je vprašal Avgust. »Jaz sem vaju še vse drugačnih reči!« Bili so nepretrgoma vsi trije na straži in niso spali, šele ko so prišli zopet v zalive in prelive z zemljo na obeh straneh, sta smela Edevart in Teodor izmenoma spat. Avgust je bil neugonobljiv in je ves čas bedel.

Naposled so dospeli do otoka Flöroja in tam pristali. Bila je res preglavica s tem

zvtrajnim protivnim vetrom, prav zdaj, tako blizu pred koncem njihovega potovanja.

Majhen, živahen kraj, Flöro, vabljev in lep, toda Avgust je bil nezadovoljen, njegov najhujši strah je bil ta, da bi ga utegnile dohiteti druge ribiške ladje s severa. »S to ovco smo izgubili preveč časa,« je rekel. Tretji dan je odšel Avgust na kopno in se vrnil zvečer pijan na ladjo, zdaj je gledal vso stvar že v svetlejši luči in je izračunal, da so druge ladje vsaj dva tedna za .Galebom'.

Zjutraj je odšel Avgust zopet na kopno. Čez nekaj časa je poslal po Edevarta in ga prosil, naj takoj pride ter prinese harmoniko s seboj.

Zares, Avgust je pristal na pravem kraju, prenočišče z gospodinjo, hišno in dekletu in pijačo, praznovale je od vsega srca, mornar si je vzel zopet enkrat dopust za na kopno. Dogodki iz Stokmarknesa so se ponovili, zaročil se je s hišno ter kupil zanjo prstan. — Bila je iz Bergena, očarljiva in močna dama z visokimi prsi in gladkimi očmi, da, Avgust, ta Avgust! Imel je obilo prilike, da bi bil med poletjem pil žganje iz soda na palubi, pa se ga ni dotaknil, ni bil pivec, treba mu je bilo za to ubranosti in deklet in halója zraven, dopusta na suhem in mornarske veselice. Lepo!

Dame so uganjale vse mogoče, da bi Avgusta še bolj podžgale. Gospodinja ga je imenovala kapitana ter mu ponudila za čas njegovega bivanja sobo, in dekleta so dobivala napitnino samo zato, da so prihajala za trenutek na spregled. Edevart je kanil v sredo velike veselice. Ko je Avgust zaigral, si je hišna naskakoma prisvojila Edevarta in se z njim zasukala kakor vihra, Avgust se je dobrodušno smejal in ga spodbujal: »Tako je prav, pokaži mi, kako se znaš vrteti, krmar!« Edevart pa ni imel volje do ničesar na svetu, v sebi je prenašal sladak spomin, in nič kaj ni pomagal, da je imel zdaj uro in verižico, s katerima se je lahko pokazal.

Tako je trajalo daleč v popoldanske ure, nazadnje pa se ni kazal Avgust nič več tako pripravljenega, da bi igral na ples, hišna ga ni dovolj občudovala, nasprotno, čedalje bolj je želela govoriti in plesati s krmarjem, in enkrat je zaplesala s fantom ven na neki teman hodnik, ga ovila z rokami in rekla »Ah!« Tedaj je Avgust nagrbčil čelo kakor v nekakem sumu, spravi harmoniko v škatlo in ni maral več. »Zdaj čem nekaj drugega, kave na mizo,« je zaklical, da bi hišno zamotil z delom.

Ko se je znočilo, je šel Edevart na ladjo, Avgust pa ni hotel slišati o spanju, zahteval je novo steklenico, in dosegel je, da so prisledle vse dame iz hiše k njemu ter poslušale njegove pustolovske pripovedi. Naposled proti jutru je odpadla druga za drugo, in Avgust je pristal v postelji, kakršen je bil. Sicer je zelo jezno mrmral pred se, koval je načrte za osveto, ker ni bilo hišne, njegove ljubice, nikjer najti. Za to se bo že pokorila!

Minil je še en dan in še ena noč, Avgust je bil truden in je spal. Ko se je zbudil ter preštel, kaj je razmetal denarja, je

zlezel vase in ni mu smela niti kapljica žganja več čez ustnice. Bil je v klavnem stanju. Edevart je prišel z jahte v mesto in ga prosil, naj gre na ladjo, čital je bil vremensko poročilo in je sodil, da se obeta ugoden veter. Oba sta pogledala proti nebu, se pomenila in bila ene misli. Avgust je šel v hišo in je plačal za sobo, dolgo se je pomudil; ko je prišel ven, je rekel: »Ne razumem, kod se potepa.«

Edevart: »Pozno ponoči sem jo videl spodaj na nabrežju.«

»Na nabrežju? No, je že tista!«

»Nemara je tebe iskala?« je znil Edevart.

»Kaj še, saj je vedela, kje sem bil. Ali ti je zaklicala na palubo?«

Edevart bi bil zdaj lahko odgovoril: je! Toda hotel je tovarišu to prihraniti in je rekel, da je šla najbrže samo na izprehod, da bi se naužila zraka.

»No, prav, pa srečno pot!« je vzkliknil Avgust.

Edevart: »Potemtakem ne dobiš prstana nazaj?«

»Seveda ne, kako bi dobil prstan nazaj!« se je zarežal Avgust.

»In samo tole ti povem Edevart, zveste niso, te babnice.« —

Šla sta na ladjo in takoj so odjadrili. Avgustu se je še od pijanosti kuhalo iz glave in bil je strašne volje, pa ni mogel drugega, samo zobe je stisnil in prijel za delo. Vreme se je ubrisalo in dobili so ugoden veter, to pa Avgustu ni pomagalo, javkal je in tožil, da ga ni še nikoli tako zrušilo, tega je očividno kriv sherry, pa tudi tista strupena kava in nazadnje tistih nekaj steklenic krambulijeve kreme, ki jo je moral piti ponoči z damami. Tega ne bi bil smel! — Edevart je dejal, da je slišal, kako pomaga čaša čistega žganja, po malem zavžita. Na to je Avgust v velikem loku pljunil v morje in izjavil, da se v njem vse obrača.

Ta bedasti fant! Saj njegove krokerije niso bile nikoli izliv preobilja življenjske radosti, nikake zaloge ni imel, iz katere bi bil zajemal, in ozdraviti ga je mogel samo čas.

Neko jutro, Edevart je prišel na krov, je stal Avgust pri krmilu in zdaj ga je pač obsedel nekak vrag, namignil je tovarišu, naj stopi tik k njemu, in rekel: »Ne gremo v Bergen, verjemi mi, smo že mimo Bergena.«

Edevart nejeverno: »Kaj pa to govoriš?«

»Kaj se ti zdi to tako hudo? Zdaj bova služila denarja in si pomagla.« Redka modrina v Avgustovih očeh se je ojačila in strdila, naznanil je, da hoče z .Galebom' v panijo, da bo tam prodal tovor in ladjo in obogatel. Edevart naj se priključi, skup morata držati. »Le ne misli, da ne poznam pota,« je dejal, »mar nisem kupil morskih map? Zdaj merimo na južno Norvegijo in nato prerežemo naravnost Severno morje, potle krenemo v Kanal in vzdolž vse francoske obale na Santander in tam bomo že v Španiji. V Barceloni sem kakor doma, ampak tja, žal, ne moremo priti, ker je na drugi strani in zato bi morali v Sredozemsko morje, do tja je še enkrat tako daleč.«

(dalje)